

PASAKA PAR BĒDĪGO KARALVALSTI

Reiz bija kāda karaļvalsts, ko plašā apkārtnē dēvēja par Bēdīgo. Lai gan valsts ekonomika zēla un plauka, tās iedzīvotāji allaž bija norūpējušies un nomākti. Pieaugušo galvenās rūpes bija nopelnīt tik daudz naudas, lai viņu mājas, apģērbs un auto būtu tik pat dārgs un moderns kā citiem. Savukārt bērni un jaunieši nepaguruši mācījās, lai varētu iegūt tādu darbu, ar kuru varētu daudz nopelnīt. Tā nu valsts iedzīvotāji dzīvoja ar vienu domu: kā nopelnīt vairāk, lai varētu vairāk tērēt? Un dīvaini – viņiem nekad nebija gana, jo allaž tika piedāvāta vēl kāda prece, bez kuras, kā iegalvoja pārdevēji, viņi vienkārši nespēs būt laimīgi.

Visbēdīgākais bija Bēdīgās karaļvalsts karalis. Etiķete prasīja, lai viņš būtu pats modernākais un elegantākais cilvēks valstī. Lai to nodrošinātu, tika tērēti milzu līdzekļi, tāpēc karaļa kasei pastāvīgi trūka naudas, un tas darīja valdnieku neizsakāmi bēdīgu.

Reiz kādā naktī Bēdīgās karaļvalsts karalis redzēja dīvainu sapni. Viņš stāvēja augsta kalna galā, bet kalna pakājē bija sapulcējušies visi viņa pavalstnieki. Tie smējās, gaviļēja un līksmoja no sirds.

Karalis pamodās un jutās apjucis. Viņš lika saaicināt savus padomniekus un pavēlēja tiem izskaidrot sapņa nozīmi. Gudrie brīdi apspriedās, tad teica:

- Tu, visu augstais valdniek, tik ļoti mīli savu tautu, ka pat miegā tavā galvā rosās domas, kā vairot tās labklājību. Tu vēlies, lai visi tavi pavalstnieki ir pārtikuši, jo pārticība taču ir prieks un laime. Un tavi ļaudis ir pārtikuši. Ja netici – pārbaudi! Izsūti savus novērotājus, lai tie visu sīki izpēta.

Valdnieks paklausīja gudro padomam, un jau nākamajā dienā pa visu valsti izklīda simtiem slepeno aģentu, kas visu un visus novēroja, izpētīja, iztaujāja. Atgriezušies pilī, tie ziņoja:

- Viss kārtībā, valdniek! Tavi uzņēmumi vareni strādā un ienes prāvu peļņu. Tavas bankas ir pārpildītas ar naudu. Visi tavi pavalstnieki strādā, saņem labas algas un ir laimīgi. Tev, valdniek, nav par ko uztraukties, jo tavā valstī viss ir kārtībā.

Karalis nomierinājās, uzspēlēja ar kaimiņu karali golfu un laimīgs devās pie miera. Tomēr naktī viņu atkal piemeklēja tas pats sapnis: valdnieks stāv kalna virsotnē, bet kalna pakājē priecīgi līksmojas viņa tauta.

Karalis pamodās sviedros. Pavalstnieku laimīgie smieklī vēl skanēja viņam ausīs, un karalis ar šausmām atskārta, ka tā – tik laimīgi – smieties viņš neprot. Sirds it kā gribētu, bet kakls aizžņaugts – nesanāk.

Valdnieks atkal lika ataicināt padomniekus, lai tie vēlreiz mēģina skaidrot dīvaino sapni. Gudrie ilgi prātoja, tad deva valdniekam šādu atbildi:

- Tu, valdniek, esi pārguris no savām rūpēm par tautu, tāpēc tev sāp sirds. Bet neuztraucies, kad tava tauta brīvdienās atpūšas, tā nav tik drūma kā darbdiēnās. Ja netici – pārbaudi!

Un valdnieks nolēma gudro teikto pārbaudīt. Tomēr šoreiz viņš vairs nesūtīja slepenos aģentus, bet, pārgērbies par sirmu večuku, izgāja savas valsts ceļos pats.

Ilgi viņš klīda, ilgi vēroja. Patiesi, brīvdienās tauta kļuva jautrāka. Gados jaunākie izbrauca zaļumos, cepa desiņas un sportoja. Gados vecākie sēdēja krodziņos, sūca alu un prātoja par dzīvi. Bija arī tādi, kas vienkārši nīka pa mājām: skatījās TV, lasīja avīzes un izgulēja darbdienu steigā neizgulēto miegu. Jā, priecīgāki cilvēki brīvdienās tiešām kļuva, tomēr karalim neizdevās atrast nevienu, kurš smietos tik laimīgi un atbrīvoti kā cilvēki viņa sapnī.

Sadrūmis un pārguris karalis pārradās pilī. Taču naktī viņam atkal parādījās tas pats sapnis: valdnieks stāv kalna virsotnē, bet pie viņa kājām tauta šalc patiesā priekā.

Pēkšņi karalis kļuva vērīgs: uz ko cilvēki tā skatās? Taču ne uz viņu, valdnieku! Tas bija dīvaini.

Brīdi noraudzījies notiekošajā, karalis atskārta, ka viņa pavalstnieku acis ir pievērstas debesīm. Arī karalis pavērās turp un ieraudzīja Austrumu pusē debess jumā mirdzam spožu zvaigzni. Nē, tā nemaz nebija zvaigzne, bet cilvēks spoži mirdzošās drānās.

Tajā pašā mirklī valdnieks sajuta krūtīs asas sāpes. Likās it kā sirdī būtu iedzēlusi bite un nu tā tūkst un pampst, mēģinot izlauzties uz āru.

Valdnieks nokrita ceļos un sāka elstot. Un dīvaini, viņam no acīm bira nevis asaras, bet karsti kristāli, kas krītot sanēja:

- bailes no atbildības,
- bailes kļūdīties,
- bailes no tā, ko citi par mani sacīs,
- bailes būt sliktākam par citiem,
- bailes, ka mani nesapratīs,
- bailes, ka mani nemīlēs tādu, kāds esmu...

Te klusa balss pārtrauca karaļa šņukstus:

- Es mīlu tevi tādu, kāds es. Un es mīlēšu tevi arī tad, ja nebūsi bagāts, varens, visu apbrīnots. Ne nauda dara laimīgu. Ne nauda piešķir cilvēkam vērtību.

Karalis pamodās. Asaras vēl ritēja viņam pār vaigiem, taču sirds bija kļuvusi viegla, viegla.

Valdnieks izlēca no gultas, izstaiptājās un piesteidzās pie loga. Plaši atvēris aizvirtņus, viņš kāri ieelpoja atspirdzinošās rīta smaržas un pirmo reizi mūžā laimīgi un no visas sirds iesmējās.

Austrumu pamale pamazām sārtējās. Un, tavu brīnumu, tieši karalim virs galvas debess jumā kvēloja spoža zvaigzne.

- Tā ir tā pati, kas sapnī! – valdnieks pārsteigts izsaucās. – Tad jau arī manis redzētajam augstajam kalnam tepat vien jābūt. Es zinu, ko darīšu: uzmeklēšu šo kalnu un tā virsotnē uzcelšu svētnīcu, lai katrs, kuram sāp sirds un ir bēdīgi, varētu tajā atgūt dvēseles mieru.

Karalis atrada augsto kalnu, uzcēla tā virsotnē svētnīcu un kopš tā laika Bēdīgo karaļvalsti vairs nesauc par Bēdīgo.

PASAKA PAR MĪLESTĪBU

Reiz dzīvoja kāds Gudrais. Savā garajā mūžā viņš bija daudz pieredzējis, daudz uzzinājis, daudz iemācījies. Tomēr kādā rītā pamodies, Gudrais saprata, ka joprojām nezina atbildi uz jautājumu: kas ir mīlestība?

Un nolēma Gudrais doties pasaulē, lai šo jautājumu noskaidrotu. Rīts bija silts un spirkts. Gudrais gāja nesteidzīgi un svilpoja kādu dziesmiņu. Liels bija viņa prieks, ieraugot pa ceļu pretim nākam zēnu un meiteni. Abi bija rokās sadevušies un tērzēja tik aizrautīgi, ka Gudro pamanīja tikai tad, kad viņš jauniešus uzrunāja:

- Sveiki, jaunie cilvēki! Vai varat man pateikt, kas ir mīlestība?

Jaunieši saskatījās un līksmi iesmējās:

- Protams varam! Mēs mīlam viens otru, jo mēs viens bez otra nevaram iztikt ne mirkli. Mēs esam kopā gan dienu, gan nakti, un mūsu nakts reizēm ir svelmainākas kā tveicīga jūlija diena pusdienlaikā. O, mīlestība – tā ir bauda!

Gudrais pasmaidīja, pateicās jauniešiem un devās tālāk. Taciņa aizvijās cauri ziedošām pļavām. Pēc krietna brīža Gudrais nonāca pie tīruma, kurā kāds vīrs nosvīdis ara.

- Sveicināts, dižais arāj, - ar cieņu sveicināja Gudrais, - Vai vari man pateikt, kas ir mīlestība?

Vīrs apturēja zirgu un norausa no pieres sviedrus.

- Mīlestība? – viņš pārjautāja. – Nu, tā ir atbildība. Redzi, man ir sieva un trīs bērni, un es esmu atbildīgs par to, lai viņi būtu paēduši un apģērbti. Kad viņiem labi, tad arī man ir labi, un tad es zinu, ka es mīlu viņus un viņi - mani.

Gudrais pateicās arājam un svilpodams soļoja tālāk. Saule jau bija pakāpusies krietni augstu un gaiss kļuva suftīgs. Gudrais iegriezās kādā sētā palūgt ko nodzerties. Pretim iznāca sieva, iemigušu bērnu klēpī auklējama.

- Laba diena, saimniecīt! – priecīgi izsaucās gudrais. – Vai nepateiksi man, kas ir mīlestība?

Sieva pasniedza Gudrajam krūzi ūdens un gurdi atsmaidīja pretī:

- Mīlestība ir uzpurēšanās. Man nācās grūti šo mazuli iznēsāt un es viņu dzemdēju lielās sāpēs. Nakts viņš raud. Bieži slimo. Bet es viņu mīlu, tāpēc to visu ar prieku paciešu.

Gudrais pateicās sievai un kaut ko pie sevis dudinādams soļoja tālāk. Taciņa aizvijās kalnup, no kurienes pavērās skaists skats uz ieleju. Te kādā ēnainā taciņas līkumā Gudrais ieraudzīja mākslinieku, kurš aizrautīgi gleznoja lielisko ainavu.

- Sveicināti, mākslinieka kungs! – Gudrais sveicināja. – Vai nepateiksiet man, kas, jūsuprāt, ir mīlestība?

- Ha, protams, - mākslinieks atsaucās, neatraujot skatienu no iesāktā darba, – mīlestība ir kaislība. Tā ir uguns, kas dara mūs dzīvus. Vīns, ka reibina tikai tikmēr, kamēr to bauda. Un nepastāvīga tā ir. Šodien es mīlu, bet rīt manas jūtas jau būs pagaisušas. Kurš gan spēj pavēlēt savai sirdij?

Gudrais pateicās un domīgi soļoja tālāk. Diena sliecās uz vakaru. Kaut kur netālu atskanēja dobjs zvans. Gudrais attapa, ka ir nonācis mazas lauku kapsētiņas malā. Tieši tobrīd pa vārtiem ārā nāca sirms, salicis večuks.

- Saki, labais cilvēk, vai tu zini, kas ir mīlestība? - Gudrais viņu uzrunāja.

Večuks gurdi atmeta ar roku un skumji pasmaidīja:

- Kā tad, ka zinu. Tā ir pacietība, sapratne, piedošana... Ak, kaut es to būtu sapratis agrāk! Kaut es to būtu zinājis tad, kad man šis dārgums piederēja. Bet nu jau viss par vēlu. Nu mana mīlestība zem velēnām...

Gudrais pateicās sirmgalvim un apsēdās atpūsties. Lēnām tumsa vakars. Bāli zilajās debesīs atmirdzēja spoža zvaigzne. Tā bija tik skaista, ka Gudrais samulsa.

- Tā taču esi tu, mana mīlestība, tu, mana Emīlija! - viņš neviļus izsaucās. - Bet ... kā tas var būt? Tu taču esi tur, no kurienes atpakaļ ceļa nav. Tu taču esi mirusi! Vai

varbūt tomēr nē? Varbūt nāve ir tikai šķietamība? Bet – kas tādā gadījumā ir mīlestība?!

Gudrais ilgi domāja, tad piecēlās un laimīgi uzsmaidīja zvaigznei.

- Paldies tev, mīļotā! Nu es zinu, kas ir mīlestība. To nevar izteikt vārdos, to nevar aptvert ar prātu. Taču to var sajukt ar sirdi un tas, kurš iemanto mīlestību, iemanto mūžību.